

Ny innvandring - nye integreringsperspektiver?

Hanne C. Kavli
Fafo

Trenger arbeidsinnvandrere å integreres?

- Utgangspunktet: En økonomisk logikk og et midlertidig perspektiv på oppholdet i Norge – “free movers, ikke nye landsmenn”
 - Tilpasninger på norske arbeidsplasser understøtter det midlertidige perspektivet, som f.eks egne polske arbeidslag
 - *“I menneskenes hjerter forandres intet i alle dager”*: Dagens arbeidsinnvandrere vil møte de samme dilemmaene som tidligere “fremmedarbeidere”
- Det er behov for en inklusjonspolitikkk også for arbeidsinnvandrere og de familiemedlemmene som gradvis følger etter

Integrasjonsutfordringene for arbeidsinnvandrere kan forstås trinnvis (Dølvik og Friberg under utgivelse)

- “På kort sikt kan illegalitet, språkproblemer, dårlige boforhold og mangel på informasjon være barrierer mot å få nødvendige tjenester og tilbud”
 - “På lengre sikt vil spørsmål knyttet til deltakelse i samfunnsliv i bred forstand, kompetanseutvikling og kompetanseuttelling være avgjørende for å hindre utstøting blant de som bosetter seg mer permanent i landet”
- Det er behov for en politikk som håndterer både de kortsiktige og langsiktige integrasjonsutfordringene

Et delt arbeidsmarked – da og nå

- Utfordringene knyttet til et delt arbeidsmarked ble svært tydelige for de tidligere arbeidsinnvandrerne da det ble dårligere tider på arbeidsmarkedet – de havnet “bakerst i køen”
- Kombinasjonen dårlige norskferdigheter og lite formell kompetanse ga høy risiko for (varig) utstøting
- Erfaringen fra tidligere bølger av innvandring viser at selvforsørging gjennom deltakelse i arbeidsmarkedet ikke er noen garanti verken for sosial eller økonomisk integrering på sikt
- Uten norskferdigheter og grunnleggende kunnskaper om det norske samfunnet vil utstøting være en reell risiko, også etter mange år i norsk arbeidsliv

Fortsatt lite fokus på familieinnvandrerne

- Familieinnvandrere har tradisjonelt hatt få, eller ustabile rettigheter til kvalifisering og opplæring i Norge
- Blant dagens arbeidsinnvandrere har kvinner langt større vansker med innpass i de regulerte delene av det norske arbeidslivet enn menn.
- Likevel kommer stadig flere til Norge for å gjenforenes med familie, med utdanning og kompetanse i bagasjen.
- Dette aktualiserer spørsmålet om rettigheter til norskundervisning og samfunnsorientering også for familieinnvandrerne – kan være en god investering både på kort og lang sikt

Forskning om integrering av innvandrere peker på at:

- Alle som skal bo og arbeide i Norge, selv for kortere perioder, vil ha behov for *grunnleggende informasjon* om det norske samfunnet og om de plikter, rettigheter og muligheter de har her.
- *Språkferdigheter* er vesentlig for å sikre at den kompetansen innvandrere har med seg kan tas i bruk fullt ut og utvikles videre – i arbeidslivet og i samfunnsliv for øvrig.
- *Velferdsstaten* trenger en beredskap for å sikre likeverdig tjenestetilbud til alle deler av befolkning som får stadig mer sammensatte behov

Det er behov for en inklusjonspolitikk også for arbeidsinnvandrere og familieinnvandrere

- Sentrale aktører i norsk samfunnsliv vet mer om utfordringene knyttet til integrering og samfunnsdeltakelse blant innvandrere nå enn de gjorde på 1970 tallet.
- Men likevel klare tendenser nok en gang til at for mye ansvar overlates til arbeidsgiverne og markedslogikken
- og til at familieinnvandrede kvinner defineres primært som en del av familiesfæren og i mindre grad som potensielle deltakere i norsk arbeids- og samfunnsliv

Ny innvandring, nye muligheter!

- Sentrale aktører i det norske samfunnet har vært tidligere på banen denne gangen
- Dagens arbeidsinnvandrere har på flere måter bedre forutsetninger for ta del i norsk arbeids- og samfunnsliv enn de tidligere “fremmedarbeiderne”
- De offentlige apparatets beredsskap overfor andre innvandrergrupper vil med små justeringer også kunne komme arbeidsinnvandrne til nytte